

Bjørneskindsmanden

Der var engang en ung fyr, som lod sig hverve til soldat. Han sloges tappert og var stadig forrest i kugleregnet. Så længe krigen varede, gik alt godt, men da freden var sluttet, fik han sin afsked, og anføreren sagde, han kunne gå hvorhen han ville. Hans forældre var døde, og han havde intet hjem, og han bad da sine brødre, om han måtte være hos dem, til krigen brød ud igen. Men hans brødre var hårdhjertede og sagde: "Vi ved virkelig ikke, hvad vi skal stille op med dig. Du må selv se at klare dig." Soldaten ejede ikke andet end sin bøsse. Den tog han på skulderen og gik ud i den vide verden. Han kom ud på en stor hede, hvor der ikke voksede andet end en kreds af træer. Der satte han sig bedrøvet og tænkte over sin skæbne. "Jeg har ingen penge," tænkte han, "jeg kan ikke andet end at gå i krig, og nu da freden er sluttet, er der ingen, der har brug for mig. Jeg ved på forhånd, at jeg må sulte ihjel." Pludselig hørte han en støj, og da han vendte sig om, så han, at der stod en fremmed mand i en grøn frakke. Han var ganske pæn, men han havde en styg hestefod. "Jeg ved godt, hvad der er i vejen med dig," sagde han. "Gods og guld skal du få, men først må jeg vide, om du ikke er bange for noget, så jeg ikke giver mine penge ud til ingen nytte." "En soldat bange? Hvordan i alverden skulle det gå til," svarede soldaten. "Du kan jo sætte mig på prøve." "Ja, vend dig så om," sagde manden. Soldaten så nu, at der kom en stor, brummende bjørn travende henimod ham. "Jeg skal nok kilde din næse, så du skal tabe lysten til at brumme," sagde han, sigtede og ramte bjørnen lige på snuden, så den faldt om og lå uden at røre sig. "Jeg kan nok se, at du ikke mangler mod," sagde den fremmede, "men du må opfylde endnu en betingelse." Soldaten mærkede nok, hvem han havde for sig. "Hvis det ikke berøver mig min evige salighed, går det nok," sagde han, "men ellers gør jeg det ikke." "Du kan jo selv se," sagde manden, "i de første syv år må du ikke vaske dig, ikke rede dit skæg og dit hår, ikke klippe dine negle eller bede et fadervor. Jeg giver dig så også en frakke og en kappe, som du skal gå med i den tid. Hvis du dør inden de syv år er gået, tilhører du mig, men ellers er du fri igen og har penge nok så længe du lever." Soldaten tænkte på, hvor ussel han havde det, og da han så tit havde været udsat for døden, besluttede han også at vove det denne gang, og sagde

ja. Djævelen tog nu sin grønne frakke af, rakte den til soldaten og sagde: "Når du har den på, behøver du blot at stikke hånden i lommen, der er penge nok." Han trak så skindet af bjørnen og sagde: "Det skal være din kappe og din seng, du må ikke sove andre steder. Og herefter skal du hedde bjørneskindsmanden." Derpå forsvandt djævelen.

Soldaten tog frakken på, stak hånden i lommen og så, at det var sandt, hvad manden havde sagt. Han tog så bjørneskindet på, gik ud i den vide verden, rask og glad og nægtede sig ikke noget, der kunne være ham til fornøjelse og pengene til bedrøvelse. Det første år gik det nogenlunde, men allerede næste år så han ud som et uhyre. Håret hang næsten helt ned over ansigtet, skægget lignede et stykke groft filt, han havde lange kløer på fingrene, og der var et så tykt lag snavs på hans ansigt, at hvis man havde sået karse deri, var det vokset op. Alle, der så ham, løb deres vej, men fordi han allevegne gav de fattige penge, for at de skulle bede om, at han ikke måtte dø i de syv år, og betalte alting godt, fik han dog altid et sted at være. I det fjerde år kom han til en kro, men værten ville ikke lade ham komme ind, ikke engang i stalden, fordi han var bange for, at hestene skulle blive sky. Men da bjørneskindsmanden greb i lommen og tog en håndfuld dukater frem, lod værten sig bevæge til at give ham en stue i bagbygningen. Men han måtte love ikke at vise sig for nogen, fordi at kroen ikke skulle komme i vanrygte.

Da bjørneskindsmanden om aftenen sad alene i sin stue og af hjertet ønskede, at de syv år var omme, hørte han en høj jamren fra stuen ved siden af. Da han var en medlidende sjæl, åbnede han døren og så en gammel mand, der vred sine hænder og græd. Bjørneskindsmanden trådte nærmere, men manden sprang op og ville løbe sin vej. Da han hørte en menneskelig stemme lod han sig dog til sidst berolige, og bjørneskindsmanden talte så venligt til ham, at han åbnede sit hjerte for ham. Hans formue var lidt efter lidt svundet, hans døtre led nød, og han var så fattig, at han ikke engang kunne betale værten, og nu skulle han sættes i fængsel. "Er der ikke andet i vejen," sagde bjørneskindsmanden, "jeg har penge nok." Han kaldte på værten, betalte ham og stak oven i købet en pung fuld af guld i lommen på den ulykkelige mand.

Den gamle mand, der nu havde fået alle sine sorger slukt, vidste ikke, hvordan han skulle vise sin taknemmelighed. "Vil du ikke gå med mig og vælge en af mine døtre til hustru", sagde han, "de er rene vidundere af skønhed, og de vil ikke sige nej, når de hører, hvad du har gjort for mig. Du ser rigtignok noget løjerlig ud, men de vil nok snart sætte skik på dig." Det havde bjørneskindsmanden nok lyst til og gik med. Da den ældste så ham, blev hun så bange, at hun skreg højt og løb sin vej. Den anden blev ganske vist stående og så på ham fra top til tå. "Hvordan kan jeg gifte mig med en mand, der ikke ser ud som et menneske?" sagde hun. "Så synes jeg dog bedre om den klippede bjørn, som blev udgivet for et menneske og vist frem her. Han havde dog husartrøje og hvide handsker. Dersom han endda kun var grim, kunne jeg vel vænne mig til ham." Men den yngste sagde: "Det må være en god mand, som har hjulpet dig. Og har du lovet ham en brud, skal du holde det." Det var skade, at bjørneskindsmandens ansigt var så bedækket med snavs og hår, ellers havde man kunnet se, hvor glad han smilede, da han hørte disse ord. Han tog en ring af, brækkede den over, gav hende den ene halvdel og beholdt selv den anden. I hendes skrev han sit navn og i sin skrev han hendes og bad hende gemme det godt. Så tog han afsked og sagde: "Endnu i tre år må jeg vandre om, og hvis jeg så ikke kommer tilbage, er du fri, for så er jeg død. Men bed Gud holde mig i live." Den stakkels brud tog kulsorte klæder på, og når hun tænkte på sin brudgom, fik hun tårer i øjnene. Hendes søstre spottede og hånede hende. "Tag dig i agt," sagde den ældste, "når du rækker ham hånden, slår han klørerne i dig." "Pas bare på," sagde den anden, "bjørnen holder meget af søde sager, og hvis han synes om dig, æder han dig." "Duma altid rette dig efter ham," tog den ældste fat igen, "ellers giver han sig til at brumme." "Men brylluppet bliver lystigt," sagde den anden, "for bjørne danser godt." Bruden tav stille og brød sig ikke om deres drillerier. Bjørneskindsmanden drog imidlertid rundt i verden fra det ene sted til det andet, gjorde godt, hvor han kunne, og gav de fattige mange penge for at de skulle bede for ham. Da den sidste dag af de syv år kom, gik han ud på heden og satte sig under træerne. Lidt efter begyndte vinden at suse, og djævelen stod for ham og så rigtig gnaven ud, kastede den gamle frakke hen til ham og forlangte den grønne tilbage. "Så vidt er vi ikke endnu," sagde bjørneskindsmanden, "først skal du gøre mig i stand." Hvad enten djævelen havde lyst eller ej, måtte han

hente vand, vaske og rede manden og klippe hans negle. Han så nu ud som en tapper kriger og var meget smukkere end nogensinde før.

Da djævelen var gået, var bjørneskindsmanden helt let om hjertet. Han gik ind til byen, tog en prægtig fløjlsfrakke på, satte sig i en vogn med fire skimler for og kørte hjem til sin brud. Ingen kendte ham, faderen troede, det var en fornem officer og førte ham ind i det værelse, hvor hans døtre sad. Han fik plads mellem de to ældste, de skænkede vin for ham, sørgede for, at han fik den bedste mad, og syntes aldrig, de havde set så smuk en mand. Bruden sad lige overfor ham i sine sorte klæder, så ikke op og sagde ikke et ord. Da han spurgte faderen, om han kunne få en af hans døtre til kone, sprang de to ældste op, løb ind i deres værelse og ville tage smukke klæder på, for hver især troede, at hun var den udvalgte. Så snart den fremmede var blevet alene med sin brud, tog han den halve ring frem og kastede den i et bæger vin og rakte hende det. Hun tog det, og da hun havde tømmt det og så den halve ring på bunden, begyndte hendes hjerte at banke højt. Hun tog den halve ring, som hun bar i et bånd om halsen, og det viste sig, at de to stykker passede fuldstændig sammen. "Jeg er din brudgom, der kom til dig som bjørneskindsmanden," sagde han, "men ved Guds nåde har jeg fået mit menneskelige udseende igen." Han omfavnede og kyssede hende, og imidlertid kom de to søstre ned i deres bedste stads. Da de så, at den yngste søster havde vundet den smukke kriger, og at det ikke var nogen anden end bjørneskindsmanden, styrtede de rasende ud. Den ene druknede sig i brønden, den anden hængte sig i et træ. Om aftenen var der en, som bankede på døren, og da brudgommen lukkede op, stod djævelen der i sin grønne frakke. "Der kan du se, nu fik jeg to sjæle i stedet for en," sagde han.

* * *